

Sygn. akt III PSK 74/21

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa M. N.

przeciwko K. S.A. w K.

o przywrócenie do pracy - o odszkodowanie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 10 czerwca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 13 listopada 2019 r., sygn. akt V Pa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. wyrokiem z dnia 13 listopada 2019 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną K. S.A. w K. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 2 kwietnia 2019 r., którym zasądzono od pozwanej na rzecz powoda M. N. kwotę 36.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 listopada 2012 r. do dnia zapłaty oraz rozstrzygnięto o kosztach postępowania w sprawie, zmienił ten wyrok i oddalił powództwo oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania w sprawie za obie instancje.

Powód M. N. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 13 listopada 2019 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenia prawa materialnego, to jest: art. 42 § 3 k.p., art. 60 k.c. w związku z art. 61 k.c. i art. 300 k.p., art. 60 k.c. w związku z art. 65 § 2 k.c. i art. 300 k.p. oraz art. 65 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia. Uzasadniając tę przesłankę przedsądu, skarżący zaznaczył, że Sąd drugiej instancji przyjął, że oświadczenie skarżącego z dnia 14 września 2012 r. o odmowie przyjęcia nowych warunków pracy i płacy nie wywołało skutku w postaci definitywnego rozwiązania łączącego strony stosunku pracy w dniu 31 października 2012 r. z uwagi na zawarcie przez strony nowej umowy o pracę z dnia 31 października 2012 r. Sąd ten nie dostrzegł jednak, że narzędnem zmiany obowiązującej umowy o pracę jest zawarcie aneksu do umowy o pracę w drodze porozumienia stron, a umowa o pracę z dnia 1 czerwca 2011 r. uległa rozwiązaniu na skutek odmowy przyjęcia przez skarżącego warunków pracy i płacy zaproponowanych mu w wypowiedzeniu zmieniającym. Skarżący podkreślił równocześnie, między innymi, że zgodnie z art. 42 § 3 k.p., w razie odmowy przyjęcia przez pracownika zaproponowanych warunków pracy lub płacy, umowa o pracę rozwiązuje się z upływem okresu dokonanego wypowiedzenia. Nie ma przy tym wymogu zachowania określonej formy dla oświadczenia pracownika. Wystarczające jest ustne oświadczenie, ponieważ do oświadczenia pracownika o odmowie przyjęcia zaproponowanych warunków stosuje się – z mocy art. 300 k.p. – ogólną zasadę przewidzianą w art. 60 k.c., że oświadczenie woli może być wyrażone w dowolnej formie. Tymczasem skarżący dochował wymaganego przez prawo terminu, gdyż w dniu 14 września 2012 r. złożył na piśmie oświadczenie o odmowie przyjęcia nowych warunków pracy i płacy zaproponowanych mu w wypowiedzeniu zmieniającym z dnia 30 lipca 2012 r. Należy więc podkreślić, że jeśli pracownik odmawia przyjęcia nowych warunków, umowa ulega rozwiązaniu z upływem okresu wypowiedzenia, przy czym rozwiązanie takie pociąga z sobą wszystkie skutki rozwiązania dokonanego przez pracodawcę. Z tego względu dla oceny, czy doszło do rozwiązania umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2011 r., zawartej na czas określony, nie miała znaczenia kwestia

ciągłości stosunku pracy, ponieważ to wola stron decydowała o tym, czy umowa o pracę ulegnie rozwiązaniu wskutek odmowy przyjęcia zaproponowanych warunków pracy i płacy, czy też że strony zdecydują się na kontynuację dotychczasowej umowy przez zmianę jej warunków na mocy aneksu do umowy oraz cofnięcia przez pozwaną oświadczenia o wypowiedzeniu warunków pracy i płacy. Strony postanowiły zaś kontynuować stosunek pracy nie w oparciu o dotychczasową umowę, lecz w oparciu o całkowicie nową umowę, odbiegającą przedmiotowo od postanowień poprzedniej umowy o pracę.

Zdaniem skarżącego, Sąd drugiej instancji pominął również to, że okres trwania stosunku pracy jest pojęciem szerszym, aniżeli okres trwania umowy o pracę. Zawarcie kilku następujących po sobie umów o pracę na czas nieokreślony nie oznacza, że poprzednio obowiązujące umowy nie uległy rozwiązaniu, choć stosunek pracy nie uległ zakończeniu. Z kolei skutek przewidziany w art. 42 § 3 k.p. na wypadek odmowy przyjęcia przez pracownika zaproponowanych mu warunków pracy i płacy dotyczy rozwiązania konkretnej umowy o pracę i nie może zmienić go zawarcie w dniu 30 października 2012 r. całkiem nowej umowy o pracę, która nie może też być traktowana jako aneks, gdyż wówczas następuje zmiana dotychczasowej umowy w drodze porozumienia stron. Skutek ustania (rozwiązania) umowy o pracę w razie odmowy przyjęcia zaproponowanych warunków pracy lub płacy następuje przy tym z mocy prawa niezależnie od intencji pracodawcy, który mógł zmierzać jedynie do zmiany istotnych elementów treści stosunku pracy trybie wypowiedzenia zmieniającego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do

rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga jest oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002, nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r.,

II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Przede wszystkim należy bowiem stwierdzić, że zawarty w uzasadnieniu tego wniosku wywód oparty jest na założeniu, zgodnie z którym doszło do skutecznego złożenia przez skarżącego oświadczenia o odmowie przyjęcia warunków pracy i płacy zaproponowanych mu w dokonany przez pozwaną w dniu 30 lipca 2012 r. wypowiedzeniu zmieniającym. Tymczasem założenie to jest błędne, ponieważ Sąd drugiej instancji, po dokonaniu własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, ustalił, że skarżący takiego oświadczenia nie złożył ani członkom zarządu pozwanej, ani kierownikowi kadr. Ustalenie to z mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c. wiąże zaś Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałby je uwzględnić przy rozpatrywaniu podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego. Już zatem tylko z tej przyczyny oceniany wniosek nie może przekonać o potrzebie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zauważa równocześnie, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera rozważania, które warunkowo dopuszczają wprawdzie złożenie przez skarżącego wspomnianego oświadczenia, a warunkowy charakter tych rozważań wynika z użytego przez Sąd drugiej instancji stwierdzenia „nawet jednak przyjmując, że powód rzeczywiście złożył takie oświadczenie”, jednakże stwierdzenie to uzasadniał kontekst związany z dalszymi ustaleniami faktycznymi, z których wynikało, że pozwana skutecznie cofnęła (w sposób dorozumiany wynikający z przebiegu toczących się między stronami negocjacji dotyczących warunków dalszego zatrudnienia skarżącego) wypowiedzenie zmieniające z dnia 30 lipca 2012 r., na co skarżący wyraził zgodę, zawierając z pozwaną w dniu 30 października 2012 r. (a więc jeszcze przed upływem okresu wypowiedzenia

przewidzianego w uprzednio dokonanym przez pozwaną wypowiedzeniu zmieniającym) nową umowę o pracę określającą warunki pracy i płacy obowiązujące od dnia 1 listopada 2012 r. Wymaga zaś podkreślenia, że i to ustalenie faktyczne wiąże Sąd Najwyższy. Uprawnia ono z kolei pogląd, zgodnie z którym strony, korzystając z przysługującej im autonomii w kształtowaniu treści stosunku pracy, w istocie dokonały zmiany obowiązujących je dotychczas umownych warunków pracy i płacy na mocy porozumienia, które przybrało postać umowy o pracę z dnia 30 października 2012 r., gdyż taka praktyka została przyjęta u pozwanej.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 w związku z § 9 ust. 1 i § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzekł jak w sentencji postanowienia.